

קטוז על שפת התעלה

כוח הסיוור הגיע. מפקד הכוח הוא גברי ידידי, חייליו עייפים ומאובקים. הם מי מלאים את בונקר הפיקוד ועטים על העיתונים.

גברי פותח בתירוץ על אופן הביצוע ודרכי הפעולה: "שימו לב חברה. אני ר' נמרוד נשים זחלים אחד יהיה בחיפוי עלינו מצד..."

אני יוצא החוצה לבדוק את השמירה, אך חוזר מיד לשמע התפוצצויות קרובות. הסייירים, שיצאו אף הם, חוזרים גם כן. גם אתם חפרפרות כמונו? אני מחייך אל גברי, אתם שנוסעים כל היום ואין לכם בונקר להתחבא בו?"

"ברומא התנהג כרומאי" הוא מחייך כנגדי, וקורא לאנשיו לצאת.

אני מאיץ בחיילים שלנו להיכנס לבונקר

רבי אליעזר אומר: תכשיטין הן לו. וחכמים אומרים: אינן אלא לנגא, שנאמר, וחיתתו חרבותם לאתים וחניתותם למזמרות."

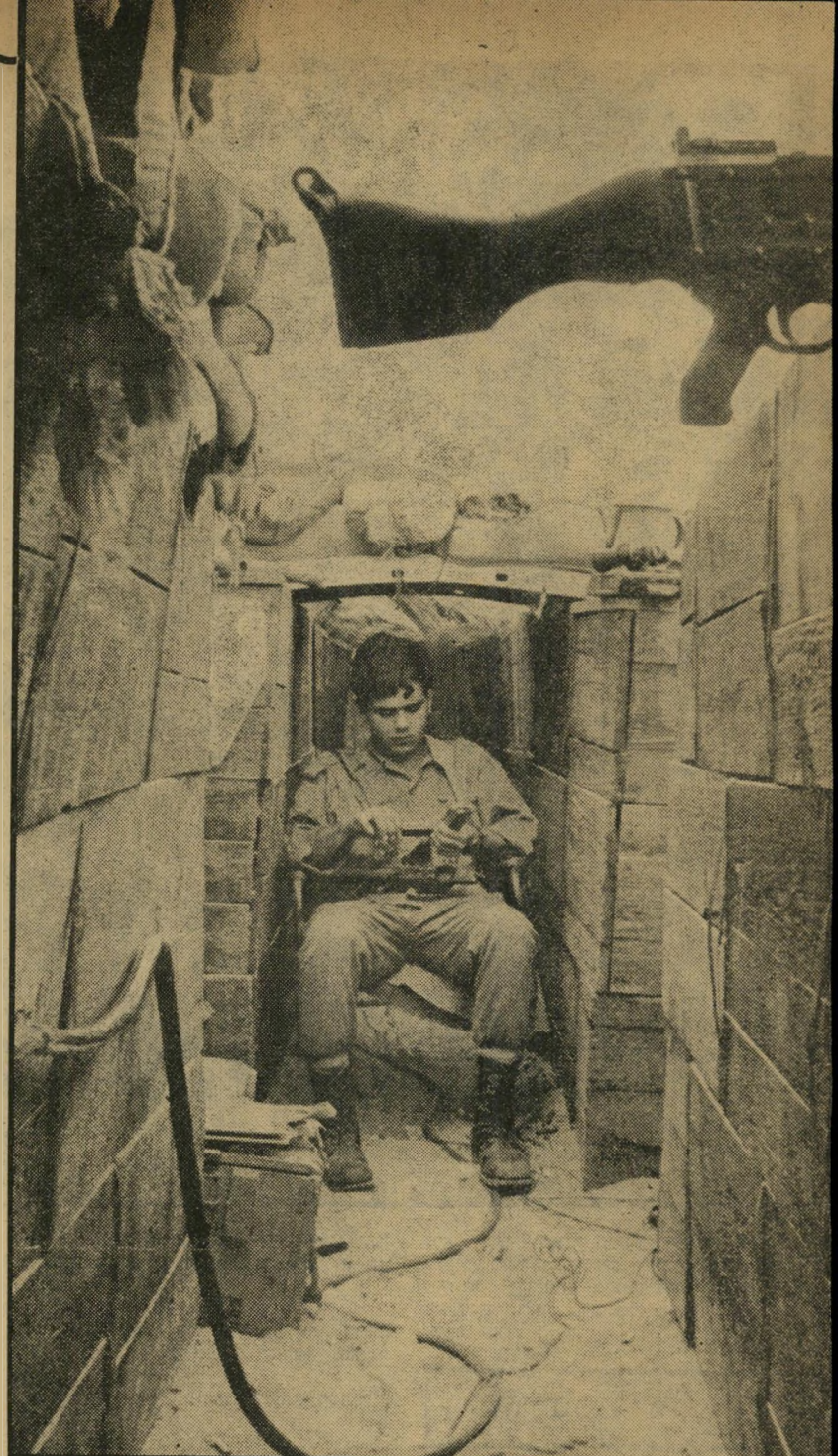
"אמן" אני אומר לו.

יצאתי החוצה, כשצליפה בודדת חדרה לחצר. יורם שעמד בחוף, הזדעזע. הכדור חלף ממש מעל לראשו. "איך זה?" אני שור אל, שהרי סוללות העפר לא מאפשרות חדירת כדורים במסלול ישר.

"יכול להיות שצליף עלה על המגדל," הוא עונה לי ונכנס לבונקר הפיקוד. התצפית מדרוך על תנועה חשודה באזור ה-מגדל. יורם קורא למעוז השכן בקשר: הודעה עבור!"

"רות, עבור..."

"עבור" אומר לו יורם, כדי לא להעמיס את הרשת המיבצעית בשי-

מטוסינו הדליקו תבערה ענקית ממול.

מי התעלה מבריקים מאודם האש.

העצים והבתים ממול נחרכים באיטיות.

רים כאשר הסיירים מתנועים את החלמים. כל רעש של מנועים הוא כדיום של המצ-רים רעש של טרקטור אותו הם מעוניינים לשתק.

אני עצמי נשאר בחוף. הדממה השתררה מחדש. רק פח מתנדנד ברוח. קול עמום מהבונקר. קולו של גיוש בטלפון. אני חוזר לבונקר ומתיישב על המיטה, מהרהר במצרים שאינם יודעים מה מצפה להם בקרוב.

חות שבין המעוזים.

בור!"

יורם מבקש מהמעוז השכן להיכנס ל-בונקרים, כי אנחנו עומדים לטפסף, ומכ-ניס גם את חייליו שלו לבונקרים. אחר אנחנו יוצאים החוצה לטפסף על המגדל. אני עולה לתצפית ומטווח את יורם, שני-גש למרגמה.

האנטנות נפגעו

מכנסיים רטובים

ני יוצא החוצה להשתין. רעש מח-ריש אונייים של מטוס המגיח מלי-מעלה לעבר המעוז מברחיני פנימה במכ-נסיים רטובים. ידעתי אמנם על תקיפת מטוסינו המתוננת. ידעתי שהשעה הי-עודה היא 18.45. אך החשש הקל ביותר, הספק הקטן שאולי בכל זאת זה מטוס אויב, וביחוד הרעש הנורא, שאין מפחיד ממנו, הבריחיני לבונקר בעודי עושה את צרכי. היתה זו תגובה אינסטינקטיבית שלא יכולתי לשלוט בה.

אני מכפר את מכנסי ויוצא שנית כדי לראות את ההצגה בצד השני. פצצת נפא-ל"ם מכסה בצבע אדום-שחור מרחק את פני השטח. פטריה עצומה משאירה ענן שחור בשמים. "עוד צלילה" פולט מיששו. רעש מועז של מטוס נשמע בשנית. הוא חולף נמוך מעלינו, מרעיד את הגוף.

אש נ.מ. חזקה מכל הכיוונים מבתרת את השמים ככדורים נותבים. המטוס מורח בדייקנות פצצא נפאל"ם נוספת, נוסק אלי-על כשהוא מלווה במטר נותבים סמך. "גבר עם ביצים" פולט מיששו.

כאשר יורם, כאשר חוזר השקט ל-שורר, אני מוריד את הגרבים שלי ש-התייבשו על חבל הכביסה, ונכנס חזרה לבונקר.

"טרךךך..." התפוצצות מועזת את ה-אוויר.

"נפל בחצר" מדוח החייל שבעמדת הנ.מ. לבונקר הפיקוד. ירמי מונק פנימה כשצ-לחת אוכל בידו. טרם גמר ללעוס את אשר בפיו. התפוצצות שנייה — והשומר מדווח על פגיעה בדיוק במקום בו ישב ירמי ואכל בחצר. "השולחן התרסק" הוא אומר. ירמי מביט בנו ופניו חיתרות. הוא ניצל ממוות בטוח.

"הם עונים על הטיפטוף שלנו" אומר יורם. "אל תצאו עד שיהיה שקט."

את דבריו ממסעת התפוצצות שלישיית. ענן אבק חוזר לבונקר. "בדיוק בפתח", אומר רובי, "התלבשו עלינו".

הנביחות נמשכות בזו אחר זו. "שבת אה?" פולט היהודי.

כשנגמרה הפגזה. יצאנו לעמוד על הני-זקים. הפגזים שנפלו סמוך לבונקר הפיקוד פגעו באנטנות. רובי כבר מכין עצמו לתי-קון הנוזקים. "טוב שלא פגעו בחוטי הט-לפון", הוא מפטיר, ומתחיל לספר בפעם המיידועי-כמה איך הלך פעם לבדוק כבל טלפוני תחת הפגזה, ואיך שהפגזים נפלו על ידו.

בפעם המיידועי-כמה, אנחנו מקשיבים ב-סבלנות.

המחייט עשה לנו הצגה

שוב שבת. אתמול, יום שישי, הת-קלחתי לראשונה אחרי חמישה ימים. חיממנו מים. יורם, כדרכו, עושה הכל לבדו. חלוקת סמכויות היא מושג שאיני מקובל עליו. בעצמו ממלא את הדוד בעזרת משאבת מים, שואל אל החיילים המתרחצים מי אחרון בתור, וממתין בסבלנות. אני מסתכל מהצד ורואה את הדמות הקלאסית של המפקד בצה"ל — אב לאנשיו.

הפעם לא היתה הפגזה, והרגשנו את ה-שבת. החלפנו בגדים נקיים, ראינו את מוסף השבת בעיתונים, ושתינו יין באר-חת ערב.

ביום רביעי בצהריים הופיע המח"ט: "הערב תהיה לכם הצגה", בישר. "מטוסיים יתקפו ממול."

(המשך בעמוד 31)

אמר. הרגשת סיפוק אפפה את כולנו. אחר, חזרנו לשיגרה האפורה. למאורות העכברים, לחיי התפרפרות. אך לא לתר-דמת הנחש...

מותחים את השכנים

וקר. אני יוצא מהבונקר לרוחץ פני וכבר מוצא את יורם פרוק תח-מושת ממשאית שזה עתה הגיעה למעוז. הוא עובד כשר. הוא והנהג פרקו הכל כמהירות בלי עזרתם של חיילים, בלי מג-הל עבודה שיעמוד בצד ויתן הוראות. הרבה מפקדים יכולים ללמוד מיורם, אני מהרהר. אני נחפו לעזור להם במלאכתם. יורם מוציא את הפצצות מובליהם מת-חיל לארגון במקומן. "מה אתה מצלם?" אני שואל את ירמי שהגיח החוצה ומצלמה בידו.

"את הרגל".

היום השקט משפר את מצב הרוח. אנח-נו מרשים לעצמנו להתבדר קצת על חש-בון המעוז השכן. יורם מטלפן ומי-בקש את המפקד.

"הוא ישן" — משיב הקשר.

"מה זה ישן? תעירו אותו", שואג יורם.

מפקד המעוז ניגש לטלפון: "מי מדבר?" הוא שואל.

"סגן אלוף שחם* מהחימוש" עונה יו-רם. "מי אתה?"

"אני מפקד המעוז".

"מה מצב החימוש אצלך?"

"אתה לא נשמע לי סגן-אלוף שחם" עונה דורני.

כשהגעתי לשמירה סיפרו לי שצלפו עלינו בלילה כמה פעמים ואנחנו שיתקנו אותם באש מרגמות. ירמי מודיע לי שזכר המי-שך הצליפות שלהם אנחנו הולכים להוריד עליהם פעם נוספת.

שיעול המרגמות משתק את הצלפים והי-לילה נעשה שקט. אני מרהיב עוז להגביה ראשי. ערפל כבד יורד על האזור. כמעט ואין רואים דבר. טווח הראיה מתקצר. את התעלה ואת הגדר ההחוקה לא רואים כבר. הערפל לא נמוך עד הבונקר, ואנחנו נשארים בעמדות עד להתבהרות.

צליף על המיגדל

שבת בבוקר, בין המערבונים והי-רומנים הזוערים הממלאים את הבונק-רים, גיליתי אצל חיייל שומר מסורת מסכת שבת מן המישנה. הוא מראה לי באצבעו: "לא יצא האיש (בשבת) לא בטיף ולא בקשת ולא בתריס ולא באלה ולא ברומח."

שמות המשפחה בכתבה — מוטוים.

מטוס שלנו מתרסק

רעש נוסף של מטוס. שונה הפעם. דו-מה זה הוא חג גבוה לשם זיהוימטרות. מטר נוסף של אש נ.מ. מכסה את פני השמים בפסים אדומים. מחזה מרהיב. נסיקה צורמת מקפיצה אותי ממקומי. מטוס נוסק, הנראה בשמים הכהים כל-כך קרוב וגדול, מתרחק לאיטו. אש הנ.מ. רודפת אותו. אני מלווה אותו במבטי, ורו-אה לפתע גוש אדום צונח ממנו לאט לאט. המטוס ממשיך להתרחק, עד שנגעל. פטי-ריה שחורה מתמרת אל על וקול התפוי-צצות עמום.

"נפל...". אומר מיששו.

אנחנו נתקפים עצב פתאומי, הסקרנות לשלום הטייס מעיבה על הכל. החיילים מתוכחים על סוג המטוס, מתאספים בעמ-דות כדי לחזות בתבערה הענקית שממול שהדליקו מטוסינו. המים מבריקים מאודם האש. הבתים והעצים שמול נחרכים ב-איטיות.

אור הירח העולה והתבערה שמנגד מגי-בריים את הסיכוי להיפגע מצלפים. אני מורה לחיילים לחזור לבונקרים. בכל עמדה שאליהם אריתי אם ראיתי "אתו".

אני חוזר לבונקר הפיקוד. "הטייס ניצל", מכשרים לי בצהלה.

הפעם, אני חושב לעצמי.